

Correctievoorschrift HAVO

2007

tijdvak 1

tekenen, handenarbeid, textiele werkvormen

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 74 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Een school voor de kunsten

1 maximumscore 2

twee van de volgende kenmerken:

- Het gebouw bestaat uitsluitend uit rechthoekige vormen / blokken.
- Er is sprake van een grote regelmaat in de opbouw van de gevels: herhaling van hetzelfde maatsysteem in de ramen.
- Er is nauwelijks kleur gebruikt (alleen materiaalkleuren en wit).
- Er zijn geen ornamenten toegevoegd.

per juist kenmerk

1

2 maximumscore 2

- door de gevels (bijna) helemaal van glas te maken (vliesgevel). Je kunt overal van buiten naar binnen kijken en andersom (ook de hoeken en aansluitingen zijn van glas) 1
- Dit is gerealiseerd door het gebruik van (beton)skeletbouw: de dragende constructie zit binnenin (kolommen, balken en betonvloeren), waardoor een vliesgevel mogelijk is 1

3 maximumscore 1

Functionalisme of Modernisme of Internationale Stijl

Opmerking

Het Nieuwe Bouwen of de Nieuwe Zakelijkheid mogen ook goed gerekend worden (hoewel dat benamingen zijn voor het functionalisme van vóór de Tweede Wereldoorlog).

4 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Het zichtbare deel is heel laag, waardoor het Rietveldgebouw herkenbaar blijft als hoofdgebouw.
- Het zichtbare deel van het gebouw wordt helemaal omgeven door gras, waardoor het nieuwe deel visueel losgekoppeld is van het gebouw van Rietveld.
- Ook het gebouw van Henket is 'modernistisch': zakelijke vormgeving met veel glas, of: het zichtbare deel is een rechthoekige glazen 'doos', evenals het Rietveldgebouw.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 3

drie van de volgende aspecten:

- Er loopt een lange ‘straat’ over de hele lengte van het gebouw.
- Het dak is van glas, waardoor associaties worden opgeroepen met ‘buiten zijn’ of met een overdekte passage.
- Er staan banken / stoelen / tafels opgesteld langs het middenpad als terras- of straatmeubilair.
- De verlichtingselementen hebben de vorm van straatlantaarns.
- Via de trappen kom je uit op galerijen (als bij flats) en/of op een pleintje (afbeelding 10).

per juist aspect

1

6 maximumscore 1

De constructie (van bouwstempels) vormt een opvallende structuur van dwarsverbindingen die de lange passages (ritmisch) indelen. Samen met de schuine richtingen (die herhaald worden in het dak) ontstaat een ritme van buizen dat de ruimte een karakteristiek aanzien geeft.

7 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Door het (geheel) glazen dak valt overdag veel licht in het atrium.
- Vloeren, wanden en constructieve elementen zijn wit / heel licht van kleur, waardoor het invallende licht optimaal weerkaatst wordt.
- Als de zon schijnt, zorgen de constructie-elementen / bouwstempels voor een afwisselend spel van (slag)schaduw en licht.

per juist antwoord

1

8 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben (één van de volgende):

- Dans en drama zijn podiumkunsten. Het gebouw biedt veel podiumruimte: de openheid (van het atrium en de lokalen) zorgen dat je gezien wordt en dat je anderen kunt zien oefenen.
- De lange en enigszins verhoogde ‘straat’ lijkt een podium of ‘catwalk’, geflankeerd door banken en ander zitmeubilair. Van alle kanten kun je zien wat er op die catwalk gebeurt.
- De lange ‘straat’, de trappen en galerijen nodigen uit om te rennen / dansen / bewegen, of: door de regelmatige structuur van buizen is de ruimte een interessant decor om te ‘vullen’ met kleurige, bewegende, levende figuren.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- Rietveld heeft een open gebouw gemaakt dat bijna helemaal van glas is: studenten hebben naar alle kanten uitzicht en kunnen de natuur / omgeving zonodig als inspiratiebron gebruiken. Hier wordt getekend, geschilderd, gebeeldhouwd (daarvoor is veel direct licht of daglicht nodig) 1
- De theaterfaculteit is een beschermde, gesloten ruimte; eigenlijk overwegend een interieur met licht van bovenaf. Studenten (die vooral fysiek aan het oefenen zijn) kunnen zich goed op zichzelf en op elkaar concentreren 1

Theresa en Catherine

10 maximumscore 3

drie van de volgende aspecten:

- Een (gevleugelde) engel richt een pijl op Theresa.
- Theresa heeft een extatische gezichtsuitdrukking, of valt in zwijm (met haar hoofd achterover).
- Theresa zweeft, of bevindt zich op een wolk.
- Er komen gouden lichtstralen van boven (uit de hemel).

per juist aspect

1

11 maximumscore 1

Door het binnenvallende daglicht lijken de goudkleurige (goud wijst op heilig licht dat van God komt) staven achter het beeld op echte lichtstralen, waardoor er hemels licht op de scène lijkt te vallen, of: in de donkere kerkruijnte roept het binnenvallende daglicht het idee op van een mysterieuze gebeurtenis (een hemels visioen).

12 maximumscore 2

- plasticiteit: Bernini snijdt het marmer diep weg in holtes (mond) en plooien, waardoor donkere schaduwen ontstaan die de plasticiteit van het beeld versterken (en hij maakt veel en complexe plooien) 1
- stofuitdrukking: Bernini bewerkt het marmer zodanig dat door licht en schaduw verschillende stofuitdrukkingen ontstaan: bijvoorbeeld door (schuren en) polijsten ontstaat een gladde huid en door schuren een 'sponzige' of 'ruwere' wolk 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- De barok streeft naar dramatiek en/of vertoon van sterke emotie: houding en gezichtsuitdrukking van Theresa.
- De barok streeft naar spanning en/of dynamiek: veel schuine richtingen, curves en/of slingerende lijnen, vooral in de kleding van Theresa.
- De barok streeft naar theatrale ensceneringen: het visioen vindt plaats op een (hoog) 'toneel', begrensd door zuilen die als coulissen werken.
- Architectuur en beeldhouwkunst vormen één geheel en roepen daardoor een 'totaalervaring' op.
- Overdadige vormgeving door het gebruik van verschillende kleuren (marmer en goud) en/of door in- en uitspringende delen in de architectuur.

per juist antwoord

1

14 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- De vrouw leeft alleen in een relatief kleine ruimte (als een kloostercel).
- De kamer is kaal en sober, met slechts enkele voorwerpen (zoals boeken) en meubels (zoals een schrijftafel).
- Er is slechts één klein raam, waardoor zij afgezonderd van de buitenwereld leeft.
- De vrouw verricht 'meditatieve' handelingen: bidden, werken, studeren, of: ze leeft eenvoudig, bidt / mediteert / voert yoga-oefeningen uit / voert een eredienst met kaarsen uit, doet nederig (huishoudelijk) werk en/of studeert.
- De vrouw ziet er sober uit: kortgeknipt haar en eenvoudige, onopvallende kleding.
- Op het tweede paneel is een lelie te zien, die (in combinatie met het blauw-witte kleed aan Maria doet denken en dan) als symbool van zuiverheid / maagdelijkheid kan worden opgevat.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 4

- Scherm b: het middaguur of de (vroeg) middag: Er valt een sterke lichtbundel door het raam naar binnen: de zon schijnt (en staat hoog) 1
- Scherm c: namiddag of tegen de avond: Buiten is het nog licht (oranje 'avondrood'), maar binnen is het al tamelijk donker: een lamp verlicht het bureau 1
- Scherm d: avond: Buiten is het bijna helemaal donker, de binnenruimte wordt verlicht door (veel) kaarsen 1
- Scherm e: nacht: Buiten is het helemaal donker. Het tafereel wordt alleen nog van rechtsvoor verlicht, zodat niet alle vormen verdwijnen 1

16 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Door de vensters zijn wisselende seizoenen te zien: van bloesem naar blad naar kale takken: daardoor wordt de cyclus van het leven (geboorte, bloei, dood) gesymboliseerd.
- Het slapen en/of het naar bed gaan zou gezien kunnen worden als een voorbereiding op de dood.
- De handelingen van de vrouw kunnen beschouwd worden als steeds terugkerende bezigheden in het leven: werken, leren / nadenken, mediteren / bidden, uitrusten.
- Na de nacht (laatste scherm: d) breekt de ochtend weer aan, dus er is sprake van een cyclus van dagen die het hele leven doorgaat.
- Op elk scherm begint de film op een gegeven moment weer opnieuw, waardoor letterlijk sprake is van een (levens)cyclus.

per juist antwoord 1

17 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Viola maakt een 'bewegende' predella met een hedendaags medium (video, gepresenteerd op LCD-schermen): het lijken vijf traditionele schilderijen (van een figuur in een ruimte in centraal perspectief), maar de 'schilderijen' leven, ze bewegen en/of zijn heel realistisch (als televisiebeelden).

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven 1

Het zonlicht gevangen

18 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- duidelijke slagschaduwen van het hek op de besneeuwde voorgrond
- lichtvlekken (het witste wit) op de bovenkant van de haag en/of op de boomtakken
- hier en daar geelachtige toetsen op de sneeuw op de voorgrond

per juist antwoord

1

19 maximumscore 2

(Monet was vernieuwend omdat hij uitging van direct waargenomen kleurimpressies, in plaats van in het atelier kleuren te 'construeren'. Dat blijkt uit:)

twee van de volgende antwoorden:

- Hij paste kleur toe in de schaduw (in plaats van schaduwen te maken met donkerbruin of zwart, zoals tot dan toe gedaan werd), bijvoorbeeld te zien aan de blauwe (slag)schaduwen op de sneeuw.
- Hij ging niet langer uit van de lokale of eigen kleur, maar van het gegeven dat de kleur bepaald wordt door het licht van dat moment, bijvoorbeeld te zien aan de weergave van de sneeuw in verschillende kleuren in plaats van alleen maar wit.
- In plaats van vloeiende kleurovergangen te schilderen liet hij kleuren 'oplossen' of stelde hij kleuren samen uit kleine toetsen van verschillende tinten, zoals te zien is op de voorgrond en/of bij de bomen.

per juist antwoord

1

20 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- De voorstellingen zijn direct herkenbaar en/of toegankelijk: afbeeldingen van de werkelijkheid zonder symboliek, verhaal of boodschap die (historische) kennis vereist.
- De onderwerpen zijn meestal optimistisch en/of zorgeloos (taferelen in de buitenlucht, landschappen, tuinen of taferelen van vrije tijd en verpozing).
- Impressionistische schilderijen zijn stralend van kleur en licht; dat vinden mensen tegenwoordig prettig om naar te kijken.
- De snelle penseelvoering en losse toetsen benadrukken het 'schilderachtige' en daardoor vinden mensen het werk 'kunstzinnig' (we hebben inmiddels leren kijken als de impressionisten).

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
21	<p>maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende redenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De fotografie kon (hoewel aanvankelijk alleen in zwart-wit) alles gedetailleerd en realistisch weergeven, iets waar schilders met pijn en moeite naar streefden. – Het kost meer tijd om een schilderij te maken dan een foto (en daarom is een schilderij dus meestal ook duurder). – Schilders werden jarenlang opgeleid aan kunstacademies en/of voor de schilderkunst is een specifiek talent nodig, voor fotografie (schijnbaar) alleen technische kennis. – Je kunt meer afdrucken van hetzelfde negatief maken, dus er zijn grote oplages mogelijk (en daardoor is een foto relatief goedkoper dan een schilderij). 	
	per juiste reden	1
22	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • overgenomen van de fotografie (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – De bomen zijn aan de bovenkant ‘afgesneden’ (vergelijkbaar met de willekeurige kaderafsnijdingen in de fotografie). – Slagschaduw en zijn nadrukkelijk in beeld (zoals vaak bij foto’s het geval is). • zich onderscheidend van de fotografie (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – Kleur (en kleurnuances) wordt heel belangrijk (de foto’s zijn nog zwart-wit). – De schilder kan zijn ‘handschrift’ / hanteringswijze / penseelvoering laten zien (het maken van een foto is een mechanisch proces). 	1 1
23	<p>maximumscore 3</p> <p>drie van de volgende antwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Licht en/of contrast: de foto is een (abstracte) compositie van lichte en donkere vormen (waarbij het niet duidelijk is wat vorm en wat restvorm is), ontstaan door (het zonlicht en) de slagschaduw (van een hek) die op een lichte(re) vorm valt. – Ritme: door de herhaling van schaduwbanen (die bovendien gebroken worden) ontstaat een dynamisch spel van (lichte en donkere) vormen. – Een spannende / interessante compositie: door de combinatie van een gebogen vorm (de tafel) en het patroon van rechte banen, die bij de ronding van richting veranderen (en verspringen). – Abstractie: hij fotografeert van zó dichtbij (close-up) dat de objecten (tafel, balkonhek) nog maar gedeeltelijk te zien zijn en daardoor bijna onherkenbaar zijn geworden. 	
	per juist antwoord	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

De foto is tamelijk abstract, een spel met licht en vorm; de werkelijkheid is niet goed herkenbaar. Daardoor sluit het beeld aan bij de kunst uit het begin van de twintigste eeuw. Kunstenaars wilden niet langer de zichtbare werkelijkheid imiteren of afbeelden. Er werd geëxperimenteerd met vorm (en kleur) en structuur.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

25 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Er ontstaan lichtbanen op het zand van verschillende lengte, richting en intensiteit. Dit komt doordat de spiegels meer of minder schuin gezet zijn (en niet helemaal op één lijn), waardoor ze het licht een beetje anders vangen en weerkaatsen.
- De zonnestand zorgt ervoor dat het licht in de loop van de dag steeds anders op de spiegels valt, waardoor de lichtbanen op het zand mee veranderen.
- De installatie krijgt extra kleur door weerkaatsing van het blauw van de lucht; die kleur varieert in intensiteit en/of verandert als er wolken zijn.

per juist antwoord

1

26 maximumscore 3

drie van de volgende kenmerken:

- De natuur of een natuurverschijnsel maakt deel uit van het werk, of: het is een ingreep in de natuur door een kunstenaar (waarmee hij de ervaring van de beschouwer regisseert).
- Land Art-werken zijn vaak tijdelijk en/of aan weersomstandigheden en/of verval onderhevig.
- Land Art is vaak eenvoudig en/of geometrisch van vorm (verwant aan Minimal Art, maar dan meestal op heel grote schaal).
- Land Art-werken bevinden zich niet in een museum of galerie, maar ergens buiten waar ze in principe voor iedereen (gratis) toegankelijk zijn.
- Land Art-projecten worden meestal vastgelegd / gedocumenteerd via foto's, of: Land art-projecten zijn door hun vergankelijkheid of moeilijk bereikbare locatie voor het publiek vaak alleen maar te zien op foto's.

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

De foto van Strand is zelf het kunstwerk dat bekeken kan worden: het is een *autonoom* (tweedimensionaal) *beeld of kunstwerk*. De andere foto is in de eerste plaats een *document / registratie* van een object, in dit geval van een kunstwerk (Land Art-projecten zijn vaak alleen toegankelijk door middel van foto's, omdat ze maar kort bestaan of op afgelegen plaatsen liggen).

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

Friedrich en Eliasson

28 maximumscore 2

- Je kijkt als beschouwer met de man mee naar hetzelfde tafereel, omdat je hem van achteren ziet en hij dus dezelfde kant opkijkt als de beschouwer, of: hij loopt voorop, wij volgen, dus hij trekt de beschouwer het tafereel binnen 1
- Er ontstaat meer diepte in het schilderij, omdat de man (bijna een silhouet, met de rots waarop hij staat) een repoussoir vormt: een grote vorm op de voorgrond die het landschap uitgestrekter doet lijken 1

29 maximumscore 3

drie van de volgende antwoorden:

- Het geelachtige licht op de achtergrond roept associaties op met goddelijk of hemels licht.
- Het is een onafzienbare / uitgestrekte ruimte (met hoge bergen): dit roept associaties op met de grootsheid van de schepping.
- Het is een ongerepte ruimte, waardoor het paradijselijk aandoet.
- De mistflarden scheppen een mystieke, onwereldse sfeer.
- De wolken / mistflarden lijken door onzichtbare krachten te worden voortbewogen in verschillende richtingen.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Escapisme: het ontvluchten van de maatschappij en/of de alledaagse werkelijkheid (in dit geval naar de natuur) of het verlangen naar een verloren ‘paradijs’, naar het ongerepte.
- Het belang van de emotie: de mens ondergaat hier de grootsheid van de natuur die hem ontroert of aanzet tot meditatie of verheven gedachten.
- De kunstenaar wordt in de romantiek als een hypergevoelig iemand (genie) beschouwd, die ontvankelijk is voor het sublieme: de figuur staat op de top van een berg, boven de wolken en kijkt uit over de wereld (en zou de schilder zelf kunnen voorstellen)

per juist antwoord

1

31 maximumscore 2

- De toch al grote ruimte van de hal wordt weerspiegeld, waardoor deze nu eindeloos hoog lijkt
- De bezoekers zien zichzelf weerspiegeld in het plafond, waardoor zij opgenomen lijken in het kunstwerk of onderdeel worden van het kunstwerk

1

1

32 maximumscore 1

één van de volgende antwoorden:

- Er ontstaat een ‘romantische’ avondsfeer omdat het warme licht lijkt op dat van een ondergaande zon.
- Er ontstaat een sfeer / gevoel van verbondenheid of van een gezamenlijke totaalervaring omdat de mensen door het wegvallen van kleuren op elkaar gaan lijken en/of één lijken te worden.

33 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

De onzichtbare energie, vroeger opgewekt door de machines in de turbinehal, wordt door de kunstenaar gematerialiseerd of gesymboliseerd in de vorm van de zon, een energiebron bij uitstek, of: hij gebruikt een grote hoeveelheid lampen: dit zou een symbolische verwijzing naar de voormalige energiecentrale kunnen zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

34 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- De hoge hal doet (door zijn proporties en het lege en het duistere) denken aan een gewijde ruimte zoals het interieur van een kathedraal of andere hoge gebedsruimte.
- De enorme ‘zon’ kan ervaren worden als een oerkracht of de bron van het leven, die ‘aanbeden’ kan worden (zoals in oude culturen de zonnegod aanbeden werd).
- De kunstmatige mist die aan de zijkanten binnensijpelt, creëert een mystieke sfeer, of: door het niet-materiële karakter van de installatie wordt een sfeer opgeroepen die uitnodigt tot meditatie of overpeinzing.

per juist antwoord

1

35 maximumscore 1

één van de volgende:

- Doordat je als beschouwer letterlijk in het kunstwerk van Eliasson staat en/of daar als beschouwer onderdeel van uitmaakt, terwijl het schilderij een object op enige afstand blijft.
- Doordat je bij Eliasson werkelijk licht, ruimte en atmosfeer ervaart, terwijl het schilderij daarvan slechts een illusie geeft.
- Doordat je bij Eliasson niet alleen een visueel beeld waarneemt, maar ook iets ‘voelt’: het licht (dat je ook met de ogen dicht waarneemt) en de mist / atmosfeer.

36 maximumscore 1

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

Ja, want:

Hierdoor zijn musea niet meer alleen afhankelijk van overheidssubsidies. Doordat er meer geld beschikbaar komt kunnen musea bijvoorbeeld kunstaankopen doen of projecten realiseren die anders misschien niet mogelijk waren geweest. Dit is stimulerend voor de kunst.

of:

Nee, want:

Bedrijven kunnen zich bij de keuze van kunstenaars en/of projecten eerder laten leiden door commerciële of propagandistische motieven dan door inhoudelijke / artistieke motieven.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste tien kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 6 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1, 2 en 3	ArtEZ academie voor beeldende kunsten Arnhem
afbeelding 4 tot en met 10	Academie voor Dans en drama Arnhem
afbeelding 4, 5, 8, 9 en 10	fotografie Sybolt Voeten, Breda
afbeelding 7	Thea van den Heuvel Fotografie, Nijmegen
afbeelding 11	Lorenzo Bernini, Cornaro-altaar, Rome
afbeelding 12, 13, 14	Bill Viola, Catherine's Room, Museum De Pont, Tilburg
afbeelding 15	Claude Monet
afbeelding 16	Paul Strand
afbeelding 17	Robert Smithson
afbeelding 18	Caspar David Friedrich
afbeelding 19, 20	Olafur Eliasson

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.